

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Marie Žiškové a soudců JUDr. Lenky Kaniové a JUDr. Filipa Dienstbiera v právní věci žalobce: **J. K.**, zastoupený Mgr. Ing. Janem Vránou, advokátem, se sídlem Na Skalce 765/15, Praha 5, proti žalovanému: **Odvolací finanční ředitelství**, se sídlem Masarykova 31, Brno, týkající se žaloby proti rozhodnutí Finančního ředitelství v Českých Budějovicích ze dne 3. 12. 2012, č. j. 8692/12-1300, vedené u Krajského soudu v Českých Budějovicích pod sp. zn. 10 Af 26/2013, o námitce podjatosti uplatněné žalobcem podáním ze dne 24. 2. 2015 a vznesené vůči soudkyním Mgr. Heleně Nutilové a JUDr. Věře Balejové,

t a k t o :

- I. Soudkyně Krajského soudu v Českých Budějovicích Mgr. Helena Nutilová a JUDr. Věra Balejová **n e j s o u** vyloučeny z projednávání a rozhodování věci vedené u Krajského soudu v Českých Budějovicích pod sp. zn. 10 Af 26/2013.
- II. Věc vedená u Krajského soudu v Českých Budějovicích pod sp. zn. 10 Af 26/2013 **s e n e p ř i k a z u j e** Městskému soudu v Praze.

O d ů v o d n ě n í :

Žalobce se žalobou domáhá zrušení shora specifikovaných rozhodnutí žalovaného. Krajský soud v Českých Budějovicích nejprve tuto žalobu zamítl. Následnou žalobcovu kasační stížnost Nejvyšší správní soud rovněž zamítl. Ústavní soud však nálezem ze dne 5. 2. 2015, sp. zn. III. US 3023/14 obě tato rozhodnutí zrušil.

Krajský soud tedy opětovně projednává žalobu. Jelikož v mezidobí došlo ke změně složení senátu 10 Af, soud znovu stěžovatele informoval o tom, v jakém složení senát bude rozhodovat. Žalobce reagoval přípisem ze dne 24. 2. 2015, v němž vznesl námitku podjatosti soudkyně Mgr. Heleny Nutilové a JUDr. Věry Balejové. Tyto dvě soudkyně se totiž podílely na projednávání v předchozím soudním řízení, a proto jsou dle žalobce na základě § 8 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále též „s. ř. s.“) vyloučeny. Žalobce rovněž vznesl námitku místní nepříslušnosti. Od září roku 2012 má totiž sídlo v Praze 5, jeho správcem daně vedoucím nyní jeho veškerou daňovou agendu je taktéž finanční úřad pro hl. m Prahu, územní pracoviště Praha 5. Rovněž i jeho právní zástupce má sídlo v Praze 5. Změna příslušnosti soudu z Krajského soudu v Českých Budějovicích na Městský soud v Praze by tak byla hospodárná, účelná a vhodná. Posledním bodem svého vyjádření žalobce sdělil, že bude trvat na nařízení ústního jednání ve věci.

Obě soudkyně ve svém vyjádření k podané námitce podjatosti shodně uvedly, že nemají žádný vztah k účastníkům řízení ani k projednávané věci a že se necítí být podjaty.

Při posouzení důvodnosti námítky podjatosti vycházel Nejvyšší správní soud z § 8 odst. 1 s. ř. s., podle kterého jsou soudci vyloučeni z projednávání a rozhodnutí věci, jestliže se zřetelem na jejich poměr k věci, k účastníkům nebo k jejich zástupcům je dán důvod pochybovat o jejich nepodjatosti. Vyloučení jsou též soudci, kteří se podíleli na projednávání nebo rozhodování věci u správního orgánu nebo v předchozím soudním řízení. Důvodem k vyloučení soudce nejsou okolnosti, které spočívají v postupu soudce v řízení o projednávané věci nebo v jeho rozhodování v jiných věcech. Podle § 8 odst. 5 s. ř. s. účastník nebo osoba zúčastněná na řízení může namítnout podjatost soudce, soudní osoby, tlumočnicka nebo znalce. Námitku musí uplatnit do jednoho týdne ode dne, kdy se o podjatosti dozvěděl; zjistí-li důvod podjatosti při jednání, musí ji uplatnit při tomto jednání. K později uplatněným námitkám se nepřihlíží. Námitka musí být zdůvodněna a musí být uvedeny konkrétní skutečnosti, z nichž je dovozována. O vyloučení soudce rozhodne usnesením po jeho vyjádření Nejvyšší správní soud, a je-li namítána podjatost soudní osoby, tlumočnicka nebo znalce, senát po jejich vyjádření.

Rozhodnutí o vyloučení soudce z důvodů uvedených v § 8 s. ř. s. představuje výjimku z ústavní zásady, podle níž nikdo nesmí být odňat svému zákonnému soudci s tím, že příslušnost soudu i soudce stanoví zákon (čl. 38 odst. 1 Listiny základních práv a svobod). Tak, jak zákon tuto příslušnost stanovil, je tato zásadně dána a postup, kterým je věc odnímána příslušnému soudci a přikázána soudci jinému, je nutno chápat jako postup výjimečný. Podjatost soudce také zasahuje do principu nezávislosti soudce. Institut soudce vychází z premisy nezaujatosti a nestrannosti a jako takový tvoří pilíř právního státu. Vzhledem k tomu lze vyloučit soudce z projednávání a rozhodnutí přidělené věci jen vskutku výjimečně a z opravdu závažných důvodů, které mu reálně brání rozhodnout v souladu se zákonem nezaujatě a spravedlivě.

Jde-li o důvody uvedené v druhé větě § 8 odst. 1 s. ř. s. (tj. vyloučení soudce z důvodu jeho podílu na předchozím soudním řízení), pak smysl a účel tohoto ustanovení spočívá ve vyjádření principu instanční oddělenosti řízení před jednotlivými funkčně příslušnými soudy jako záruky vnitřní nezávislosti soudní soustavy, a tím i práva každého na spravedlivý proces. S ohledem na specifika správního soudnictví je nutno pojem „*předchozí soudní řízení*“ interpretovat tak, že tutéž věc nemůže u krajského soudu a poté u Nejvyššího správního soudu projednávat a rozhodovat stejný soudce (usnesení NSS ze dne 19. 03. 2003, sp. zn. Nao 2/2003).

O takový případ však v nynější věci evidentně nejde. Z velmi strohého odůvodnění námítky podjatosti lze usuzovat, že ji žalobce spatřuje v tom, že uvedené soudkyně zasedaly v senátu 10 Af již v řízení, které vedlo k vydání rozhodnutí, jež bylo Ústavním soudem následně zrušeného. Ve světle výše uvedeného výkladu § 8 odst. 1 s. ř. s. je však zřejmé, že takováto jejich účast na předchozím rozhodnutí důvod podjatosti nezakládá. V dané věci totiž k žádnému personálnímu prolnutí mezi rozhodujícími instancemi nedošlo. Nejvyšší správní soud proto o námitce podjatosti vůči soudkyním Krajského soudu v Českých Budějovicích rozhodl tak, jak je uvedeno ve výroku I. tohoto usnesení.

Dále se žalobce domáhal, aby Nejvyšší správní soud přikázal věc Městskému soudu v Praze z důvodu hospodárnosti, neboť v obvodu tohoto soudu mají žalobce i jeho advokát sídlo a rovněž zde sídlí i jeho současný správce daně.

Nejvyšší správní soud se již k podmínkám delegace vhodné vyslovil nescetněkrát. Např. v usnesení ze dne 24. 6. 2004, č. j. Nad 89/2004 - 27 uvedl, že „[j]elikož postup podle § 9 odst. 2 s. ř. s. vyjadřuje výjimku z ústavně garantované zásady, že nikdo nemůže být odňat svému

zákonnému soudci a že příslušnost soudu stanoví zákon (čl. 38 odst. 1 LPS), musí být skutečností, které odůvodňují přikázání věci jinému než příslušnému soudu, výjimečné, závažné a objektivní povahy. Pouhé zdůvodnění lepší dostupnosti procesního soudu a požadavek ústního jednání nemůže být bez dalších okolností důvodem, pro který lze věc přikázat jinému než příslušnému soudu.“ (stejně tak např. usnesení rozšířeného senátu NSS ze dne 22. 4. 2004, č. j. Nad 138/2003 - 26). Ač se v citovaných rozhodnutích jednalo o soudní řízení v azylových věcech, uvedené závěry lze bezesbytku vztáhnout i na žalobcův případ. Pouhá lepší dostupnost procesního soudu pro něj, nebo jeho advokáta, jako důvodu delegace vhodné neobstojí. Sídlo žalobcova současného správce daně je nadto irelevantní, neboť v právě projednávané věci je žalované Odvolací finanční ředitelství, které sídlí v Brně. Je tedy nutno trvat na projednání a rozhodnutí věci zákonem určeným soudcem (resp. senátem).

Protože Nejvyšší správní soud neshledal, že jsou splněny podmínky pro navržené přikázání věci, rozhodl tak, jak je uvedeno ve výroku II. tohoto usnesení.

P o u č e n í: Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 8. dubna 2015

JUDr. Marie Žišková
předsedkyně senátu